

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. II. An Constitutionibus Galliæ noceant, qui dicunt, magnam partem
Decretorum Concilii Tridentini in eâ acceptam esse usu, quæ nullis tamen
auctorata sunt Ordinationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Idem Concilium *Can. 3. Sess. XIV.* ex eodem principio eruit sensum quem dat his verbis, *quorum remisisti* &c. intelligendo ea de potestate remittendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ; dicit enim, *sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit* . . . Et in *Can. 6. ejusdem*, simili modo justificat, quod docet de necessitate confitendi peccata sua in secreto, Sacerdoti, consilians Catholica Ecclesiæ praxis dicens: *Si quis . . . dixerit modum secreti confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit, & observat.* &c.

Caput 7. ejusdem Sess. suppeditat duas alias probationes ejusdem facti. Nam fundat doctrinam necessitatis Jurisdictionis, ad absolvendum, in eo, quod Ecclesia illam semper crediderit. Sic persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & quod postea docet non esse reservationem in discrimine mortis, illud consolidat fundatque in praxi Ecclesiæ constanti, ne quis hac occasione pereat, in Ecclesia Dei semper custoditum fuit &c.

In *Cap. 8. ejusdem Sess.* satisfactionis necessitatem probat perpetuo Ecclesiæ Catholicæ, hac de re, consensu, *neque vero ulla securior via in Ecclesia Dei existimata fuit ad amovendam imminentem à Domino penam, quam ut hac pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent.*

Probatio, quæ colligitur ex *Cap. Sess. XXI.* validissima est. Nam expressè dicit, quod, dum docet, Laicos & Clericos qui Corpus Jesu Christi non consecrant, non teneri ad Communionem sub Utraque Specie, sequatur iudicium & Ecclesiæ consuetudinem: *ipsius Ecclesiæ iudicium & consuetudinem secuta declarat & docet &c.*

Ecclesiæ attribuit plenam & perfectam facultatem in iis omnibus, quæ Sacramenta spectant, exceptâ eorum substantiâ, itâ, ut jus habeat, hac de re, omnia Statuta facere, omnesque mutationes, quas judicat necessarias, sive ad servandam reverentiam illis debitam sive ob utilitatem eorum, qui ea percipiunt, juxta rerum circumstantias, temporum, & locorum; & declarat, se illa potestate semper usum fuisse: *Præterea declarat hanc potestatem perpetuam in Ecclesiâ fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantiâ, & statueret vel mutaret, quæ suscipiuntur utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate magis expedire judicaret.*

At Concilium nihil ullo in loco dicit, ex quo possit inferri, ipsum in Papa eandem potestatem agnoscere; è contrâ in ultimo Decreto *Sess. XXII.* committit Papam pro concessione usus Calicis, illis qui illud petebant, curam illi relinquendo ponderandi, an esset justa causa talem concedendi dispensationem: *nunc eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decrevit integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout presenti Decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Republicæ Christianæ, & salutare potentibus usum Calicis fore judicaret.*

Supereffent conferendæ rationes relatæ ab unâ & alterâ parte, ut pateat, quâ Concilium magis inclinaverit; sed inutile esset hoc agere: nam videtur manifestè expressiones suas metiri, itâ, ut modò Papa favendo, modò Concilio Generali, agnosceretur elusisse quæstionis decisionem de quâ agitur.

En ideo satis erit nobis addere aliquas observationes his de rationibus.

1. Clausula *salva &c.* iustis limitibus adstricta, probat tantum Concilium volens Sanctam venerari Sedem, declaravisse expressè, quod est juris, nempe Papæ priori Ecclesiæ Ministro jus esse singulare dispensandi de Decretis, quæ facit in Concilio Generali illam repræsentante. Hac interpretatio justificata est suprâ.

2. Secundam rationem pro Papa, destruit secundam pro Concilio Generali.

3. Res, de qua mentio fit in quintâ pro Papâ ratione, spectabat magnum Patrum Concilii numerum; scilicet omnes Archiepiscopos, omnes Primates, qui Concilio aderant, & eos, qui adhuc interesse poterant. Sic non erat conveniens, ut Concilium eam judicaret, neque sententia ejus exposceretur, & consensus in executionem Judicii.

4. Concilium potuit expostulare confirmationem suorum Decretorum à Papa, nec tamen eum suprâ se agnoscere, quod ostendimus, examinando novitates, quas introduxit, aut tulit propter Concilium Generale.

5. Sicut Papa Dux & Caput est Ecclesiæ Universalis, & hac ratione autoritatem ejusdem exercet, cum illa non convocatur, de illo dici potest, quod Universalis Ecclesiæ cura ipsi demandata sit, & possit appellari hujus Ecclesiæ Pontifex, nec tamen poni suprâ Concilium Generale. Nam non ideo amittitur ab eo prærogativa sua Corporis Ecclesiæ, cujus Papæ tantum est membrum honorificentissimum.

6. Concilium *Constantiense*, cum defuisset *Sess. IV.* Concilium Generale Papæ præesse, appellat, paulò post, *JOANNEM XXIII.* Sanctissimum suum Dominum: *Sanctissimus Dominus noster Papa.*

CAPUT II.

An Constitutionibus Gallie noceant, qui dicunt, magnam partem Decretorum Concilii Tridentini in eâ acceptam esse usum, quæ nullis tamen auctorata sunt Ordinationibus?

UNA è præcipuis Galliæ Constitutionibus est, quod Decreta Conciliorum in ea non recipiantur sine Literis Patentibus, sicut nec Paparum Bullæ; & hæc Constitutio non est Galliæ particularis, sequuntur illam, in Hispaniâ, in Germaniâ, & in Belgio. Fundatur in eo, quod receptione, fiant Leges Regnorum, & contra rectum ordinem est, ut in his aliqua Lex nova sanciat, sine autoritate eorum, à quibus reguntur.

Quod cum itâ sit, videntur illi Ordinationes Galliæ lædere qui dicunt, bene multa esse Concilii Tridentini Decreta, quæ usu fuerunt recepta, nec tamen auctorata Constitutionibus; quia hæc viâ aperitur porta introductioni novarum Legum in Regno, sine Principis autoritate, & quæ majores Gallia rationes habuit, ut non promulgarentur Decreta Concilii Tridentini, propter ea, quæ in eo acta fuere contra sua commoda, eò damnabilior videtur propositio, de qua agitur.

Sed longè aliter sentiunt, qui attendunt ad tria principia.

1. Decreta Conciliorum Generalium possunt auctorari silentio Principis, qui informatus ea observari in suo Regno, sinit ea observari nec obstitit.

2. Non est possibile talia Decreta observari per totum Regnum inficis Principe, aut Ministris, qui autoritatem ipsius exercent: præcipuè per spatium temporum necessariorum, ut statuatur usus universalis.

3. Usus legitimus habet à Principe omnem suam autoritatem: hujus legis non scriptæ vis emanat ex eodem fonte à quo procedit illa, quæ legis est scriptæ. Utraque differt tantum per merum accidens, aut in rebus non essentialibus; cum omne discrimen situm sit, in eo, quod lex non scripta statuitur tacito Principis consensu, lex verò scripta, jussu ipsius expressè scripto sancitur.

Reverâ sequitur ex his tribus principiis, multa Concilii Tridentini Decreta potuisse in Galliam admitti usu Regi notò, sicut multa alia per Ordinationes accepta fuerunt, quibus in Leges Regni conversa fuerunt. Non minus accedit ejus autoritas in primo recipiendi modo, quàm in secundo. In utroque nihil est,

CAPUT III.

An dignitas Capituli Ecclesie Universalis det Papae aliquam Jurisdictionem in omnem Ecclesiam?

est, quod ostendat, Regem approbare Concilii Tridentini Decreta, quasi ad hoc Concilium pertinentia; in eo solum videtur permittere observationem, quia Iudices conveniunt moribus Nationis. At vero oppositio Regis promulgationi Decretorum Concilii Tridentini in Galliam, per respectum ad ea quae adversantur nostris libertatibus, nihil aliud intendit, nisi, ut significaret, se non approbare Concilium, quod ea fecerat.

Ex eo adhuc sequitur, magnam horum Decretorum partem acceptam esse in Gallia primo modo, scilicet usu, nec tamen auctoritate Ordinationum; nam ibi observantur 1. Decreta, quae restringunt potestates Episcoporum in Titularium, 2. Ea quae potestates Capitulum limitant *Sede vacante*, quoad concessionem Dimissiorum, aut modum gubernandi Dioecesim, inducunt illa ut id agant per magnos Vicarios, & Officiales electos in octo primis diebus vacantiae. 3. Ea, quae spectant aut reductionem Missarum, aut absolutionem in Casuum reservatorum Sanctae Sedi, per missam Episcopalis, quando sunt occulti, aut dispensationem irregularitatis criminis occulti in eadem circumstantia.

4. Decreta concernentia foedus spirituale vel honestatem publicam, aut affinitatem prohibita via, aut receptionem ipsorum Ordinum per Regulares, aut Dimissoria, aut Privilegia Commensalitatatis Triennalis, aut conversionem Curarum in Beneficium simplex, erectionem Vicariorum perpetuarum quibus animarum Cura omnino demandatur, aut Constitutionem distributionum quotidianarum, in locis in quibus non sunt, & earum augmentum ubi sunt nimis modicae, & destinationem tertiae partis fructuum Praebendae hanc ob causam.

5. Pleraque Decreta Sess. XXV. *de Regularibus*, observantur nec tamen auctoritate Ordinationibus. Talia sunt *Caput 3.* quod permittit Religiosis Mendicantibus fundos in communi possidere, quamvis ipsorum Regula, aut Constitutiones ipsis prohibeant.

Cap. 4. quod vetat, ne Religiosi ad dicantur ejusdemque servitio, extra Monasterium, sine Superiorum suorum venia, & vult, ut Religiosi propter studia absentes maneant in Conventibus Ordinis.

Caput 6. concernens Electionem Superiorum Regularium per calculos secretos & qualitatem personarum, quae debent in iis habere vocem.

Caput 7. in eo, quod spectat auctoritatem Episcopi in Electione Superiorum Monialium, & modum illam exercendi.

Caput 9. quo subduntur jurisdictioni Episcopi Religiose immediate subjectae Sanctae Sedi.

Caput 10. quo tenentur peccata deponere & ad Sacram Synaxim accedere semel in mense, & vult; ut Episcopus cum aliis Superioribus det illis Confessarios extraordinarios bis aut ter in anno, & non possint servare Sanctam Eucharistiam in interiori Monasterii parte.

Caput 11. quo subjiciuntur Religiosi, Parochi, Jurisdictioni Ordinarii extra tres casus cum Vicariis suis.

Caput 12. quo astringuntur Religiosi ad observandas Episcoporum Ordinationes circa Censuras & Festa.

Caput 13. subdit iudicio provisorio Episcopi contentiones de praesentia in funeribus, Processionibus, & aliis Conventibus Ecclesiasticis.

Caput 18. quo excommunicantur solo facto, qui cogunt virgines aut mulieres Religiosam vitam inire, exceptis illis, quae intemperantiam suam merita sunt intrudi in Conventibus.

Cap. 19. dat quinque annos ad reclamandum in casibus, in quibus Professio nulla est defectu libertatis aut aetatis aut novitatus, & praescribit quid haec de se sit agendum.

Supponitur hic Papam esse Caput Ecclesiae Universalis, tum quia Concilium Florentinum sic definiit *CONC. Tom. XIII. p. 515.* & ejus Definitio videtur accepta fuisse universaliter, cum propter quod Concilium *Calcedonense* illam agnovit, in sua ad Papam S. LEONEM relatione, sive exponendo ipsi, illum praesidere Concilio in suis Legatis, sicut Caput praestitit Membris, sive appellando illum *Caput*, in oratione, quam ad ipsum habet, se probaturum ipsius Decretis sicut Concilium Literas ejus probat; *rogamus igitur, & tuis Decretis nostrum honora iudicium, & sicut nos Capiti in bonis adiecimus consonantiam, sic summissis tuis Filiis, quod docet, adimpleat.*

Hoc facto supposito tanquam certo, quaestio est, an haec dignitas Capituli Ecclesiae Universalis attribuat illi aliquam jurisdictionem in omnem Ecclesiam? Fundatur in in eo, quod dignitas Capituli, trahat secum jurisdictionem, & videtur haec jurisdictione extendi debere in eos omnes, qui sunt Capiti subjecti, sicut inferiora membra; membris superioribus.

Ad quaestionis hujus decisionem, observandum est, magnum esse discrimen inter membra separatim accepta, & membra conjunctim considerata. Nam, si accipiantur priori modo, certum est sapienter Caput jurisdictionem habere in omnia membra, & consequenter aliquo modo in omne corpus; quia corpus tantum constat membris; si vero respiciantur membra posteriori modo, seu prout simul juncta, Caput non semper habet jurisdictionem in omne Corpus; quia sunt Corpora Capiti suo superiora: haec sunt, imprimis, pleraque Capitula, Societates Judicum, Universitates & Facultates, quae eas componunt.

Hoc observato, quaestio proposita facile deciditur. Nam, vel per totam Ecclesiam intelliguntur omnes ejus partes separatim sumptae; & tunc certum est dignitatem Capituli dare Papae jurisdictionem in omnem Ecclesiam; quia nulla est Ecclesiae pars, quae non sit ei subdita: vel per totam Ecclesiam intelliguntur omnes Ecclesiae partes conjunctim consideratae; & tunc certum est, juxta Doctrinam Conciliorum *Constantiensis* & *Basileensis* conformem Scripturae & Traditioni, quod dignitas Capituli, non tribuit Papae jurisdictionem in omnem Ecclesiam, quia Ecclesia hac ratione considerata, superior est Papae.

Nihil prodesset, dicere Papam, ut Caput, jus habere convocandi Concilium Generale; universalem Ecclesiam representans, & convocationem esse actum jurisdictionis; quia nihil aliud est, quam jussum conveniendi. Frustra loqueretur ita ad probandam jurisdictionem Papae in Ecclesiam Universalem, ratione dignitatis Capituli; nam imperium, quo convocatur Concilium Generale, non cadit in Concilium, cum nondum existat, sed in membra, quae component illud, cum erit reipsa congregatum.

CAPUT IV.

An, cum PIUS IV. vetuit, ne interpretaretur Concilium Tridentinum sine licentia Sanctae Sedis, locutus fuerit solum de interpretatione Hominis, & non interpretatione Juris.

PER Interpretationem Hominis intelligitur ea, quae excipitur e cerebro hominis, nec ullum in Jure fundamentum habet; unde vocatur *Capitosa*: per Interpretationem Juris significatur ea, quae capitur a fundo Juris, & in eo solidissime fundatur.

His terminis ita enucleatis referenda sunt ipsissima Papae